

УДК 342.6

Сергій Федоров,

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри фінансового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРИНЦИП РІВНОСТІ ТА ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Стаття присвячена дослідженню принципу рівності як загальноправової категорії. Визначені основні підходи сучасних науковців до розуміння принципу рівності, досліджено обґрунтованість та всебічність визначення принципу рівності в таких роботах. Доводиться, що закріплені на міжнародному та державному рівні приписи щодо рівності осіб перед законом і судом, заборони дискримінації, рівності можливостей, прав і свобод не відображають сутності принципу рівності, а є лише механізмом реалізації та гарантування даного принципу. Зроблено висновок, що відносини державного фінансового контролю також повинні будуватися на принципі рівності їх учасників, однак на тепер законодавство України не передбачає дієвих механізмів реалізації і гарантування принципу рівності в даних правовідносинах.

Ключові слова: рівність, принцип рівності, державний фінансовий контроль, рівність прав, рівність можливостей.

Постановка проблеми. У теорії права питання державного фінансового контролю не раз ставали предметом досліджень. Незважаючи на різноманіття визначень поняття державного фінансового контролю, за своєю сутністю державний фінансовий контроль є елементом державного управління та його функцією, які полягають у чітко регламентованій на нормативно-правовому рівні діяльності уповноважених органів державної влади чи місцевого самоврядування із визначення відповідності діяльності підконтрольних суб'єктів чинному законодавству у сфері використання та перерозподілу публічних фондів грошових коштів з метою задоволення певних інтересів держави, територіальних громад та громадян як учасників публічно-правових відносин. Відповідно до ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [1]. Конституція України містить, зокрема, такі положення: 1) усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах (ст. 21); 2) громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (ст. 24) [1]. Ці положення Основного Закону говорять про рівність людей між собою, однак залишається незрозумілим питання щодо рівності між громадянами та державою в особі органів державної влади та органів місцевого самоврядування, зокрема, в процесі здійснення державного фінансового контролю.

Проблематиці принципу рівності не раз приділялась увага в роботах спеціалістів різних галузей права, однак дослідження принципу рівності в контексті відносин у сфері державного фінансового контролю досі не проводилося. У контексті ж інтеграції України до європейського співтовариства та постійної популяризації демократичних цінностей, серед яких є повна підконтрольність держави громадянському суспільству, вивчення співвідношення понять рівності та державного фінансового контролю є доволі актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Принцип рівності не раз досліджувався в роботах спеціалістів у різних галузях права. Зокрема, цей принцип вивчався Н. М. Пархоменком, С. П. Погребняком, І. К. Полховською, Т. М. Слинко, С. О. Сунегіним, Т. І. Тарахонич, В. І. Тимошенко та іншими. У свою чергу основні питання державного фінансового контролю розглядали А. М. Апаров, А. А. Баллан, Я. В. Білінін, В. В. Білоус, І. В. Богданюк, Л. В. Борець, І. В. Витичак, Т. О. Губанов, Г. Л. Губіна, О. О. Добрянська, Д. Л. Зима, Л. М. Касьяненко, Л. Л. Кінащук, С. М. Клімов, А. А. Коваленко, А. Ю. Ковальчук, О. С. Койчев, О. В. Макух, О. П. Пащенко, Д. С. Роговенко, Л. А. Савченко, М. М. Садченко, Е. М. Свінцицький, В. Ю. Стрельцов, В. І. Стреланий, І. П. Устинов, А. М. Чорна, О. С. Шевчик тощо. Однак, незважаючи на значну кількість робіт, присвячених принципу рівності та питанням державного фінансового контролю, невизначеним залишається аспект співвідношення даних категорій.

Постановка завдання. Стаття присвячена дослідженню особливостей сприйняття принципу рівності в контексті відносин державного фінансового контролю. Завданням роботи є встановлення співвідношення даних понять в умовах української дійсності.

Виклад основного матеріалу. Як зауважувалося вище, принцип рівності не раз розглядався в дослідженнях теоретиків права. Досить часто даний принцип розглядається і в контексті робіт філософів різних часів, присвячених вивченню рівності як філософської категорії. Зокрема, В. І. Тимошенко пропонує визначати проблеми розмежування юридичної та фактичної рівності на підставі аналізу робіт філософів різних часів, у яких розглядається рівність насамперед як філософська категорія [2].

Значна кількість авторів аналізує принцип рівності, виходячи зі змісту нормативно-правових актів України, що оперують цим терміном, а також приписів міжнародно-правових документів, в яких проголошується принцип рівності. Наприклад, Т. І. Тарахонич, аналізуючи зміст принципу рівності, посилається на положення ст. 24 Конституції України, а також відповідні приписи Загальної декларації прав людини 1948 року, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року [3, с. 44]. Т. М. Слинко трактує принцип рівності як універсальну форму виразу юридичної рівноваги, поєднання інтересів окремих людей, окремих соціальних верств та груп населення, а також національностей. Вона зауважує, що в Конституції України цей принцип дістав вираження в закріпленні рівноправ'я громадян незалежно від різних «ознак» їх особистості, рівноправ'я жінок і чоловіків, рівноправ'я перед законом і судом [4]. Н. М. Пархоменко, аналізуючи Конституцію України та інші нормативно-правові акти, в яких закріплюється принцип рівності, зокрема Закон України «Про судоустрій України», доходить висновку, що принцип формальної рівності реалізується у праві за допомогою двох принципів: рівності всіх перед законом і судом та соціальної справедливості. Сутністю цього процесу є застосування державою низки заходів, які забезпечили б сприятливі умови реалізації прав, свобод і законних інтересів для всіх категорій населення в Україні [5, с. 81].

І. К. Полховська на підставі аналізу нормативно-правових актів різних історичних періодів, джерел політико-правової думки, а також чинних міжнародних документів та приписів законодавства України доходить висновку, що конституційний принцип рівності особи можна визначити як гарантування кожному члену суспільства, незважаючи

на будь-які його індивідуальні ознаки (за винятком обставин, передбачених Конституцією й законодавством), однакових можливостей для реалізації конституційних прав і свобод, покладення на осіб, які знаходяться в однаковому правовому становищі, рівних обов'язків, а також забезпечення рівності всіх перед законом і судом [6, с. 9].

Аналогічні висновки робить й С. П. Погребняк, який зауважує, що принцип правової рівності може бути описаний за допомогою формули «диференційована рівність з можливістю позитивних дій», яка виводиться із того, що 1) усі, хто знаходиться в однаковому становищі, мають рівні права, свободи та обов'язки і є рівними перед законом і судом, 2) але права, свободи та обов'язки є різними, коли а) право враховує розумні й об'єктивні відмінності між особами або б) створює тимчасові сприятливі умови для певної категорії осіб із метою компенсації існуючої фактичної нерівності [7, с. 101]. Слід відзначити, що цей висновок С. П. Погребняк робить, виходячи з аналізу виключно нормативних джерел різних історичних періодів, теоретичних доробок у сфері філософії та права, присвячених вивченню рівності як філософської та правової категорії, а також аналізу практики Європейського суду з прав людини у відповідних справах [7, с. 74-101].

Із аналізу більшості робіт сучасних науковців, присвячених принципу рівності, можна зробити висновок, що з'ясування сутності даного принципу полягає у встановленні того, яким чином цей принцип визначається в різних нормативно-правових актах, міжнародно-правових документах у сфері прав і свобод людини, а також широкому цитуванні робіт філософів та представників правової науки попередніх періодів, в яких останні намагалися визначитися з принципом рівності. З цього приводу досить слушним є зауваження С. О. Сунегіна, який звертає увагу на те, що принцип рівності у праві, так само як і будь-який інший основоположний правовий принцип (свобода, гуманізм, справедливість тощо), в жодному разі не можна зводити лише до його формальних та законодавчо закріплених ознак, розглядати його поза соціокультурним контекстом існування держави і суспільства, заснованого на цінностях, що мають перевірене часом морально-духовне обґрунтування [8, с. 94]. Водночас варто обережно ставитися до його висновків щодо сутності принципу рівності, оскільки не є зрозумілим, яким чином ідеологічний вплив держави на суспільство співвідноситься зі змістом принципу рівності, який він же і визначає як загально-правовий принцип [8, с. 92] і зміст якого не може змінюватися під впливом певної пануючої в державі ідеології, політичного

устрою та інших, так би мовити, «мінливих чинників». Однак цілком можна погодитися з думкою С. О. Сунегіна про те, що сутність принципу рівності не може бути встановлена лише в результаті герменевтичного тлумачення приписів міжнародно-правових документів та нормативно-правових актів. Дослідження ж філософських поглядів на рівність та на принцип рівності може мати значення для з'ясування їх сутності лише у разі проведення саме критичного аналізу позицій авторів, а не простого цитування їхніх думок.

Отже, питання про те, наскільки вказані дослідження можна вважати такими, що повною мірою відображають сутність принципу рівності, залишається поки що відкритим. Із цього приводу найбільш правильним є встановлення сутності принципу рівності саме через з'ясування його суттєвих ознак, а значить надання визначення даного поняття. Як не раз зауважувалось у наукових дослідженнях, надання визначень понять є результатом абстракції – розумової діяльності людини, спрямованої на пізнання певних явищ через визначення їх суттєвих ознак, властивостей, що відрізняють дане явище від інших явищ. Така точка зору знаходить своє підтвердження в роботах із логіки, зокрема в дослідженнях Д. П. Горського, М. І. Кондакова, С. Д. Цалина та інших [9, с. 15, 20; 10, с. 410; 11, с. 225].

Таким чином, важливим є встановлення суттєвих ознак принципу рівності як правової категорії. З метою їх з'ясування звернемося до ознак рівності як категорії мови, що позначає певне явище. Зокрема, в українській мові рівність визначається як абстрактний іменник щодо прикметника «рівний» – 1) який не має западин і підвищень, гладкий; 2) який не має викривлень, закрутів, прямиї; який не має нахилу, стрімкий; який не має різких потовщень, розширень; стрункий, не сутулий; який не має випуклостей; який має правильну, без викривлень форму; 3) який нічим не відрізняється від кого-, чого-небудь, однаковий; однаковий за розміром, величиною, формою, вагою, зростом і т. ін.; який здійснюється, проводиться однаковими щодо сили, вправності сторонами, противниками; такий самий, однаковий особистими якостями, властивостями; рівноцінний з ким-, чин-небудь; 4) рівномірний, постійний у своєму виявленні; одного, однакового ритму, розмірний; який не має підвищень чи знижень тону; однаковий за кольором, забарвленням, інтенсивністю і т. ін.; позбавлений труднощів, ускладнень, без відступів, збочень; 5) який може рівнятися з ким-небудь своєю гідністю, заслугами, знаннями, досвідом, походженням і т. ін.; який має однакові з ким-небудь права, рівноправний; заснований на рівноправності,

зумовлений рівноправністю [12, с. 548, с. 549]. Рівність також визначається як рівне становище людей у суспільстві, що виражається в однаковому відношенні до засобів виробництва і в користуванні одними й тими ж політичними та громадянськими правами [12, с. 549].

Слід відзначити, що слово «рівність» використовується й в інших мовах та має аналогічне значення. Так, у російській мові «равенством» називається повна схожість, подібність (за величиною, якістю, гідністю); становище людей в суспільстві, що забезпечує їх однакове ставлення до закону, однакові політичні і громадянські права, рівноправність (соціальна рівність) [13, с. 638].

В англійській мові є слово «equality», яке тлумачиться як рівний, однаковий стан, особливо в статусі, правах чи можливостях [14]. Французьке слово «égalité» означає якість, за якою все є рівним; уніфікованість; принцип, за яким ставлення до осіб в межах одного політичного співтовариства має бути однаковим [15]. Аналогічне слово міститься й у німецькій мові – «Egalität», яке означає політичну чи соціальну тотожність [16].

Отже, поняття рівності виникає завжди під час порівняння певних явищ, за наявності як мінімум двох предметів, явищ чи осіб, що взагалі можуть бути порівняні між собою, та з'являється виключно в контексті зіставлення даних предметів, явищ чи осіб. Сам із собою ніхто не може бути рівним чи нерівним, рівність завжди потребує проведення порівняння, зіставлення за певними ознаками та характеристиками, за якими й порівнюються певні предмети, явища чи особи. Рівними ж будуть вважатися такі предмети, явища чи особи, що не мають між собою відмінностей.

Із цього приводу необхідно відзначити, що рівність як категорія, що використовується для характеристики соціальних відносин, тобто відносин між людьми, є станом, який панує в суспільстві та за якого всі учасники суспільних відносин наділені однаковими ознаками, вони не відрізняються між собою. Це твердження, здавалось б, є абсурдним, оскільки всі члени суспільства відрізняються один від одного за безліччю ознак, починаючи від статі та віку і закінчуючи соціальним становищем та матеріальним рівнем. Однак у контексті соціальної рівності під відсутністю відмінностей слід розуміти відсутність відмінностей у разі визначення «цінності» кожного індивідуума для суспільства, його значення для кожної людської спільноти.

Саме однакова цінність кожної особистості для суспільства, «тотожність» осіб як носіїв унікальних характеристик, що є однаково важливими для держави, для громадянського суспільства та всього людства,

є сутністю рівності. Слід відзначити, що сутність, дух рівності всіх осіб простежується у вислові Джона Донна, що був використаний Ернестом Хемінгуєм як передмова до його книги «По кому подзвін»: «Немає людини, що була б як острів, сама по собі; кожна людина — грудка землі, часточка суходолу; і якщо море змиє хоч би скалку материка, поменшає Європа, і те саме буде, якщо змиє мис, або оселю друга твого, а чи твою власну; від смерті кожної людини малюю і я, бо я єдиний з усім людством; тому ніколи не питай, по кому подзвін — він по тобі» [17, с. 152].

Сутність принципу рівності полягає в тому, що кожна особистість, кожна людина, кожне людське життя є однаково цінними для людства. Втрата життя однієї людини не може бути виправдана життям інших осіб. Люди не можуть поділятися «за важливістю», оскільки є однаково важливими. Можливо, у цьому й полягає філософія принципу рівності.

На жаль, проголошення принципу рівності як рівності перед законом і судом, як рівності прав і можливостей в різних нормативно-правових документах не відображують сутність принципу рівності. Вони є лише умовним механізмом його практичного втілення в життя. Закріплюючи заборону дискримінації, створюючи рівні можливості для всіх членів суспільства для досягнення ними певних цілей, реалізації певних прав, держава повинна керуватися саме принципом рівності. У свою чергу, відсутність закріплення на законодавчому рівні вказаних приписів свідчить про невизнання державою принципу рівності з усіма можливими щодо цього негативними наслідками також, зокрема, і для самої держави.

Принцип рівності є загально правовим мета-принципом, на якому повинні будуватися всі правовідносини, що виникають у державі, у тому числі й відносини у сфері державного фінансового контролю. Однак у теорії фінансового права принцип рівності серед принципів державного фінансового контролю вченими зовсім не розглядається [18, с. 14-20; 19, с. 42-65]. Основний нормативно-правовий акт, що регулює процедури державного фінансового контролю в Україні, — Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 р. № 2939-ХІІ також не закріплює принципу рівності у відносинах державного фінансового контролю [20]. При цьому той факт, що в ст. 10 даного нормативно-правового акта міститься більше десяти прав контролюючих органів на протидію єдиному праву підконтрольного суб'єкта оскаржити дії чи бездіяльність посадових осіб контролюючого органу (ст. 13) [20], свідчить про повну відсутність рівно-

сті між контролюючими та підконтрольними суб'єктами державного фінансового контролю.

Однак, виходячи із загальноправового характеру принципу рівності та його сутності, можна стверджувати, що всі учасники відносин державного фінансового контролю є рівними, оскільки інакше має місце недостатня розвиненість в Україні загальнолюдських цінностей, недостатня підтримка їх з боку української держави. У наявних же правових реаліях контролюючі органи досі мають перевагу перед підконтрольними суб'єктами, що може мати наслідком суттєве порушення прав та інтересів останніх. Така ситуація потребує глибокого не тільки наукового, а й практичного осмислення, що може відбутися завдяки не лише внесенню чергових змін до чинного законодавства України, що регулює державний фінансовий контроль, але й зміні відношення держави до самого принципу рівності у своїй контрольній діяльності. Адже держава повинна виступити гарантом рівності учасників контрольних правовідносин. При цьому слід зазначити, що рівність учасників відносин державного фінансового контролю відома світовій практиці. Так, наприклад, за Законом міста Нью-Йорк № 868/75, яким передбачається проведення фінансового контролю, права міста Нью-Йорк та інших підконтрольних суб'єктів визначаються одним із перших пунктів даного нормативно-правового акта. Зокрема, зі змісту параграфу 3 можна визначити, що ніщо не може обмежити права міста Нью-Йорк та підконтрольних організацій в частині виконання ними своїх функцій для досягнення мети своєї діяльності [21].

Висновки.

У підсумку цього стислого дослідження можна зробити такі висновки:

- виходячи з тлумачення слова «рівність», слід зазначити, що рівність виникає завжди у разі порівняння, за наявності як мінімум двох предметів, явищ чи осіб, що взагалі можуть бути порівняні між собою, та з'являється виключно в контексті зіставлення даних предметів, явищ чи осіб; рівними ж будуть вважатися такі предмети, явища чи особи, що не мають між собою відмінностей;
- рівність проявляється в різних сферах життя, однак у людському суспільстві має місце так звана «соціальна рівність», в якій під відсутністю відмінностей слід розуміти відсутність відмінностей між людьми при визначенні «цінності» кожного індивідуума для суспільства, його значення для кожної людської спільноти;
- сутність принципу рівності полягає в тому, що кожна особистість, кожна людина, кожне людське життя є однаково цінними для людства; люди не можуть поділятися «за важливістю», оскільки є однаково важливими;

– проголошення принципу рівності як рівності перед законом і судом, як рівності прав і можливостей у різних нормативно-правових документах не відображують сутність принципу рівності, а є лише механізмом його практичного втілення в життя;

– закріплюючи заборону дискримінації, створюючи рівні можливості для всіх членів суспільства для досягнення ними певних цілей, реалізації певних прав, держава керується саме принципом рівності; у свою чергу, відсутність закріплення на законодавчому рівні вищевказаних приписів свідчить про невизнання державою принципу рівності з усіма можливими щодо цього негативними наслідками;

– принцип рівності має бути покладений в основу відносин у сфері державного фінансового контролю, оскільки є загальноправовим принципом, однак натеper у законодавстві України правові механізми реалізації принципу рівності у відносинах державного фінансового контролю повністю відсутні;

– потребують змін чинні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері державного фінансового контролю, в частині втілення принципу рівності учасників даних правовідносин на рівні гарантій держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Тимошенко В. І. Юридична і фактична рівність: проблеми розмежування / В. І. Тимошенко // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – Вип. 33. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – С. 3-10.
3. Тарахонич Т. І. Принцип рівності в системі принципів права / Т. І. Тарахонич // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 4. – С. 43-46.
4. Слинько Т. М. Конституційний принцип рівності прав і свобод людини і громадянина / Т. М. Слинько // Національні та міжнародні механізми захисту прав людини : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 19-20 вересня 2008 р. ; МВС України, Харків, Нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2008. – С. 77-79.
5. Пархоменко Н. М. Забезпечення рівності перед законом і судом за законодавством України / Н. М. Пархоменко // Права людини в Україні в сучасних умовах: пошук нових механізмів утвердження та забезпечення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10 грудня 2014 р.) / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка і В. П. Тихого. – К. : Вид-во Ліра-К, 2014. – С. 73-81.
6. Полховська І. К. Конституційний принцип рівності людини і громадянина в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / І. К. Полховська ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2007. – 20 с.
7. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія / С. П. Погребняк. – Х. : Право, 2008. – 240 с.
8. Сунегін С. О. Принцип рівності у праві в контексті ціннісних орієнтацій суспільства: сучасні реалії та тенденції розвитку / С. О. Сунегін // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 3. – С. 87-95.
9. Горский Д. П. Вопросы абстракции и образование понятий / Д. П. Горский. – Москва : Издательство академии наук СССР, 1961. – 351 с.
10. Кондаков Н. И. Логический словарь-справочник / Н. И. Кондаков. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Издательство «Наука», 1976. – 720 с.
11. Цалин С. Д. Логический словарь / С. Д. Цалин. – Х. : Основа, 2004. – 336 с.
12. Словник української мови : в 11 т. / редкол. : І. К. Білодід (голова) та інші ; Акад. наук. Укр. РСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. Думка, 1977. – Т. 8. – 928 с.
13. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений / Российская академия наук. Институт русского языка им. В. В. Виноградова / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – 4-е изд., дополненное. – М. : Азбуковник, 1998. – 944 с.
14. English Oxford Living Dictionaries [Computer-assisted resource]. – Access mode : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/equality>
15. LeDictionnaire[Accessibleparordinateur]. – Mode d'accès : <http://www.le-dictionnaire.com/definition.php?mot=egalite>
16. Duden Online Wörterbuch [Elektronische Ressource]. – Zugangsregelung: <https://www.duden.de/suchen/dudenonline/Egalitaet>
17. Хемінгуей Е. По кому подзвін / Е. Хемінгуей. – К. : Вища школа, 1984. – С. 152-506.
18. Савченко Л. А. Правові проблеми реалізації принципів фінансового контролю у фінансово-контрольному процесу : монографія / Л. А. Савченко, М. В. Сірош. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 192 с.
19. Савченко Л. А. Проблеми правового закріплення принципів фінансового контролю : монографія / Л. А. Савченко, І. М. Ярмак. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 172 с.
20. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
21. NYS Financial Emergency Act for the City of NY 868/75 [Computer-assisted resource]. – Access mode : <https://www.nysenate.gov/legislation/laws/FEA>

Статья посвящена исследованию принципа равенства как общеправовой категории. Определены основные подходы современных ученых к определению принципа равенства, исследована обоснованность и всесторонность определения принципа равенства в таких работах. Доказывается, что закрепленные на международном и государственном уровне предписания относительно равенства лиц перед законом и судом, запрета дискриминации, равенства возможностей, прав и свобод не отображают сущность принципа равенства, являются только механизмом реализации и гарантирования данного принципа. Делается вывод, что отношения государственного финансового контроля также должны строиться на принципе равенства их участников, однако на данный момент законодательство Украины не предусматривает действенных механизмов реализации и гарантирования принципа равенства в данных правоотношениях.

Ключевые слова: равенство, принцип равенства, государственный финансовый контроль, равенство прав, равенство возможностей.

The article is devoted to the research of principle of equality as the general legal category. The basic approaches of the modern scientists for the appreciation of the principle of equality are determined. It is researched the sufficiency and comprehensiveness of the definition of the principle of equality in these works. It is proved that the equality of persons before the law and the court, non-discrimination, the equality of opportunities, rights and freedoms implied in the international and state acts don't show the essence of the principle of equality. They are only the mechanism of the implementation and the support of the principle of equality. It is concluded that the relations of the state financial control are also have to be built based on the principle of equality of its participants. However, nowadays the legislation of Ukraine doesn't provide the practical mechanisms of the implementation and the support of the principle of equality in these legal relations.

Key words: equality, principle of equality, state financial control, equality of rights, equality of opportunities.

